

LARSSON I BY CARL

By och bonde : vers : af Carl Larsson i
By.

Bonnier
1907

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

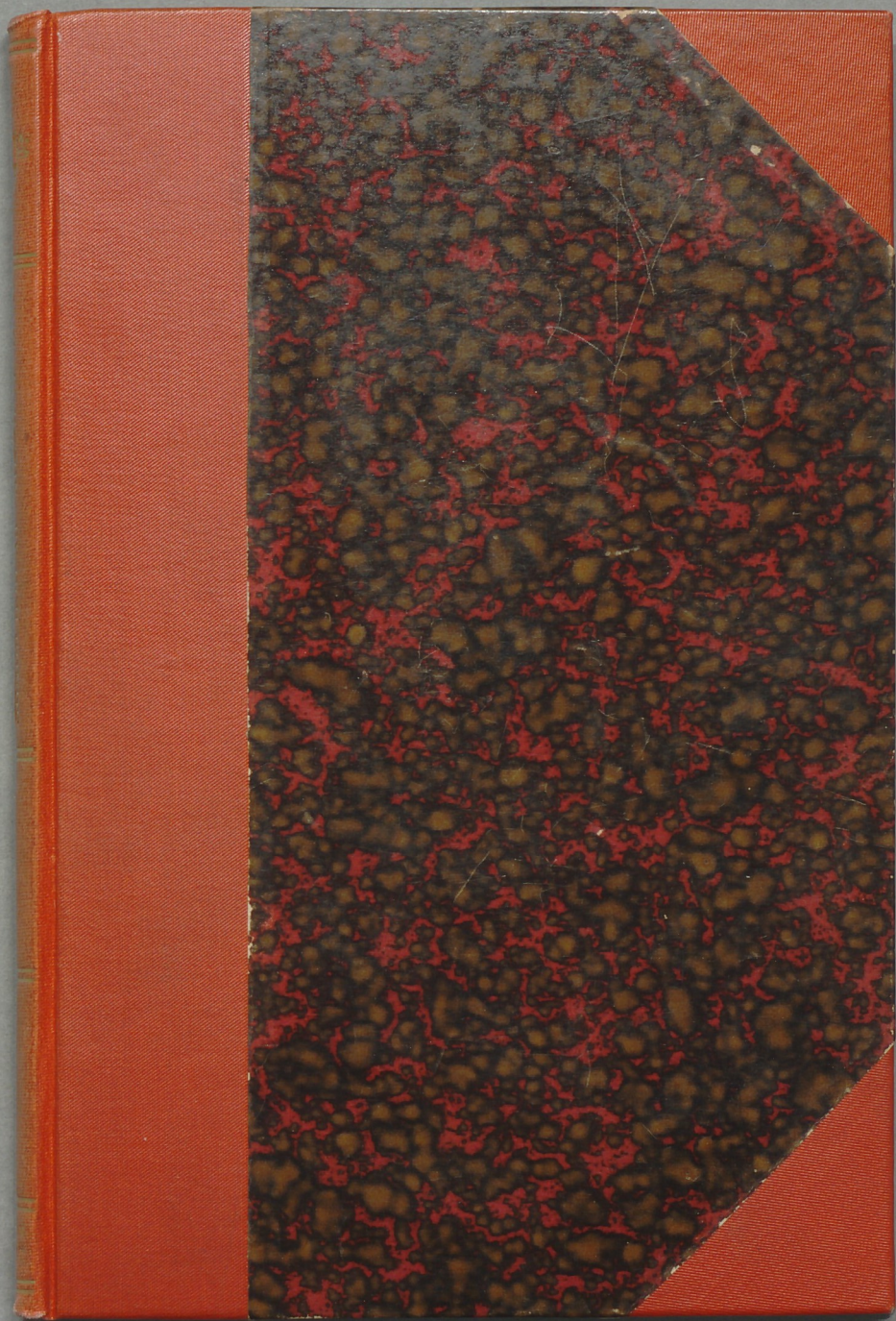
Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

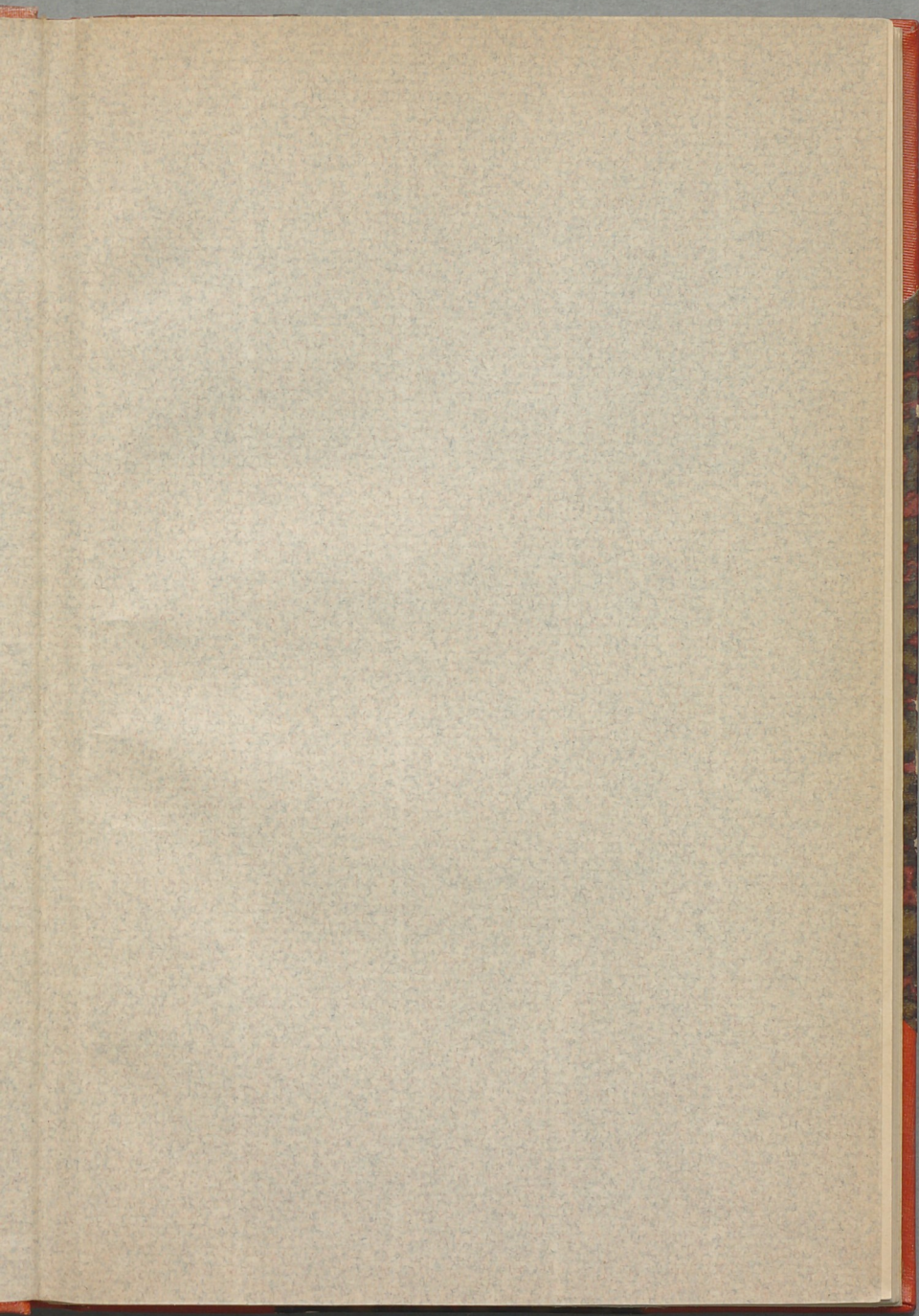
Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

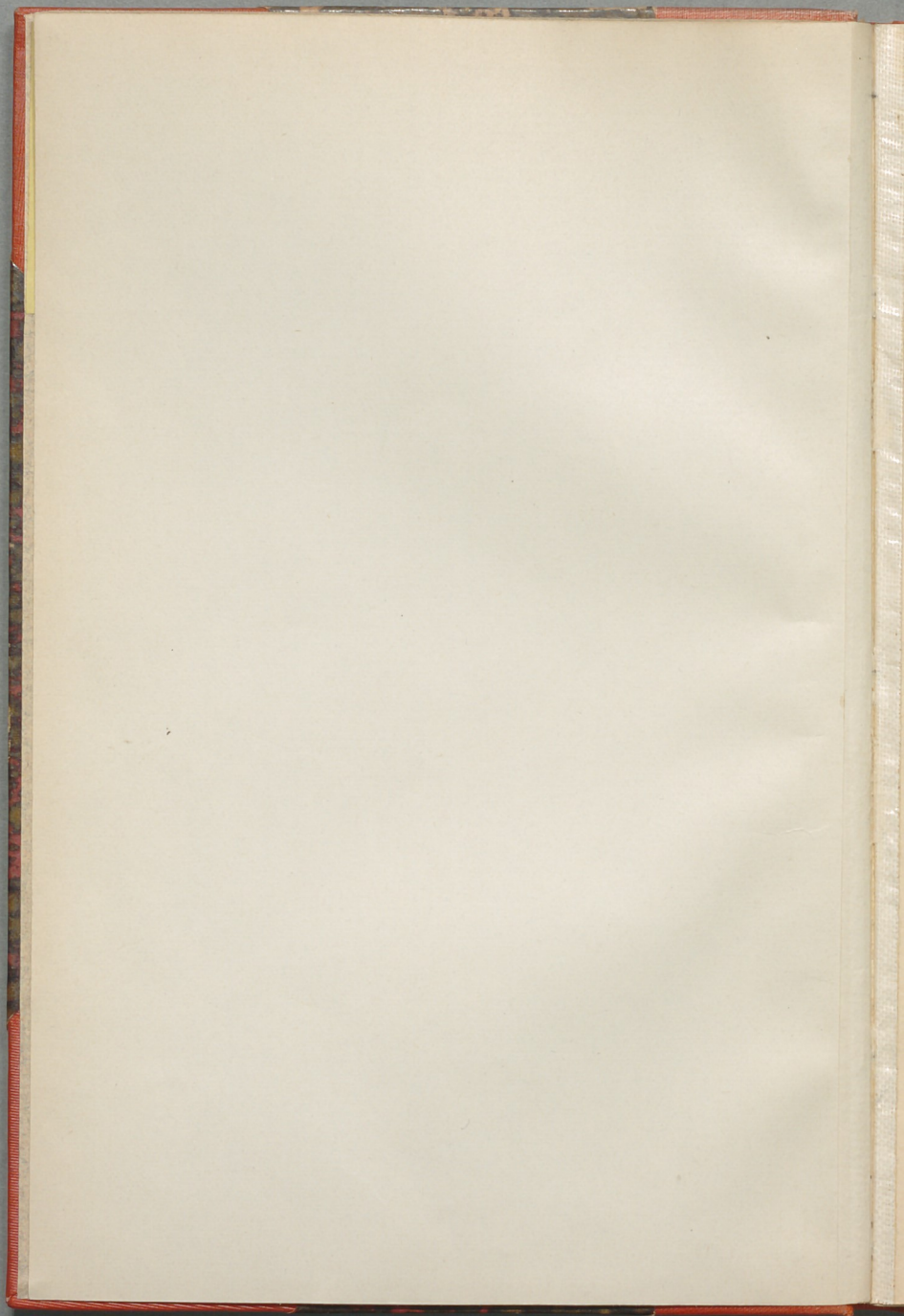

Kongl. Biblioteket.
STOCKHOLM.

Vitt.

Sv.

BY OCH BONDE

VERS

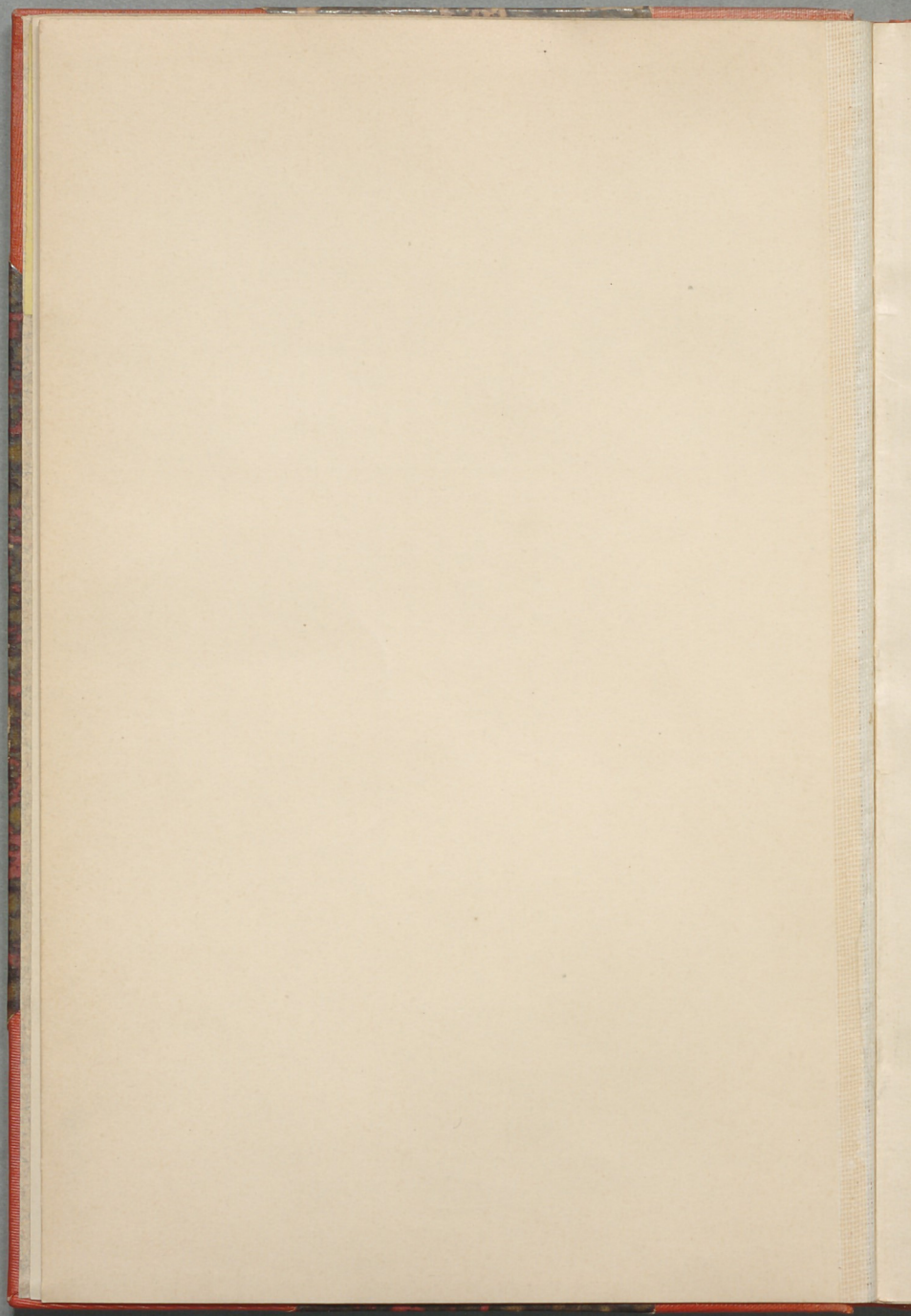
AF

CARL LARSSON I BY

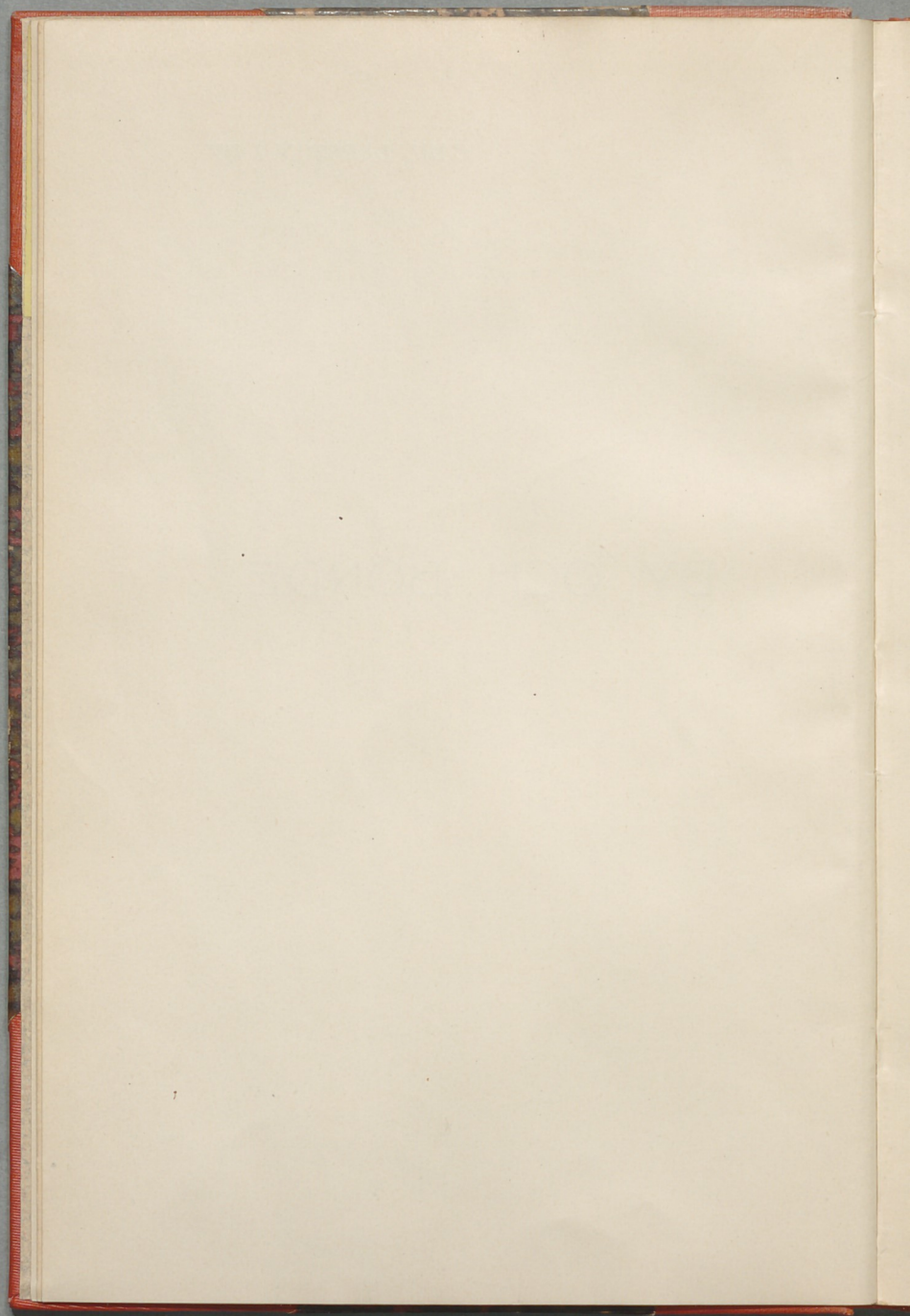
STOCKHOLM. ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Pris 2 kr.

CARL LARSSON I BY

BY OCH BONDE

BY OCH BONDE

VERS

AF

CARL LARSSON I BY

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

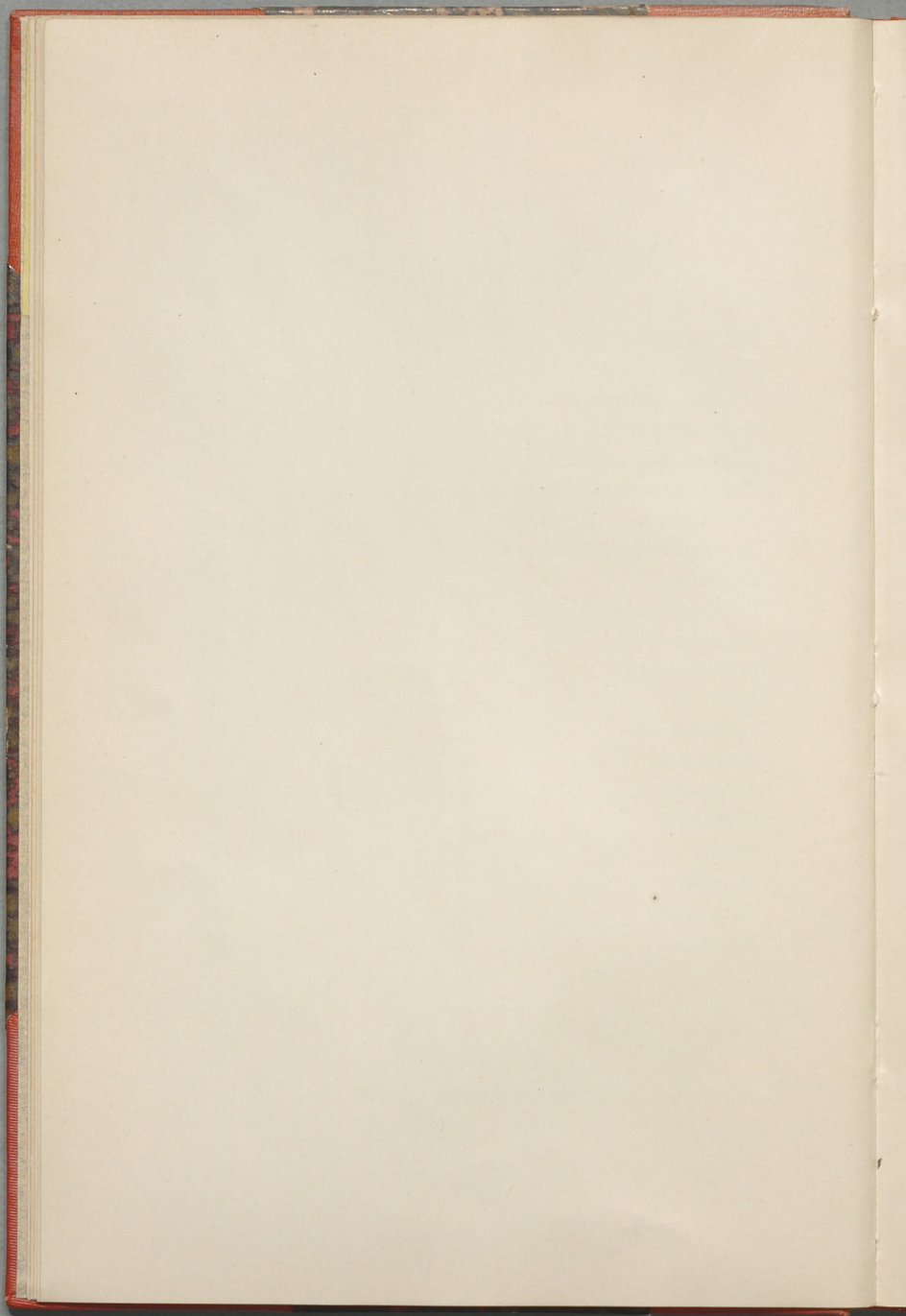
STOCKHOLM

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1907

INNEHÅLL.

Till hembygden	9
Vårvinter	12
Dalarnes ungdomsmarsch	15
Brunnbäckes älf	17
Goodtemplarorden	21
Engelbrekt och hans dalkarlar	23
Till bönderna	28
Till Brunnsviks folkhögskola	34
Pan spelar	37
En visa i säningen	41
En annan visa	44
Liljahvits syvisa	46
Ett lif	49
Septembervisa	52
Morgonrödt	56
En gånglåt	59
Fotspår	62
Mefisto	64
En rusig	66
Klockan tolf	68
Till tings!	70

Ej är jag någon gatans musikanter,
som på beställning gnider sina strängar
och spelar sina låtar för en slant,
som singlas i hans hatt af barn och drängar.

Ej heller är jag diskens grammophon,
med vef och fjäder och ett hål i kanten,
den där på uppdrag sjunger ut sin ton
som den vill ha det, som har lagt i slanten.

Jag är en lärka, jublande af fröjd
åt våren, ljuset, dagen, hela lifvet.
Jag sjunger som jag kan och är förnöjd
med allt som vardt mig här i världen gifvet.

Väl ser jag tusen sinom tusen gå
att lyckan söka på de stora torgen.
Men jag vill stanna i min stilla vrå.
På allfarvägen alla gå i sorgen.

På hemgjord lyra slår jag an en drill
i dagar gode och i dagar onde.
Ni lär väl lyssna, vänner, om ni vill,
min sång, som jag, är utaf By och bonde.

TILL HEMBYGDEN.

Jag älskar er, min hembygds gamla berg,
som långt i norr i lugna linjer gå.
Hvar morgon ser jag efter eder färg,
och jag blir glad, om ni stå hoppfullt blå,
men tyst och tung, om skyarna gå grå
med släpet sopande er runda hjässa,
och forsen gnolar på sin gamla mässa.

Och kommer jag om kvällen utifrån,
af mödan trött och våt af kalla regn,
och lugnt i brasan knastra torra spån,

då är jag glad åt gården, som ger hägn.
Jag lyssnar nöjd till någon gammal sägn,
som täljes mig om dem, hvars namn stå gjutna
i spisens häll, af lågorna omflutna.

Där fädrens namn och mödrarnas jag ser
med årtal stå på hällen, två och två.
Och deras åsyn sådan tryggnad ger;
det är som deras andar skulle gå
och hålla vakt omkring oss i vår vrå.
Och jag är stolt få sitta som de sutit
och njuta samma karghet som de njutit.

Jag är ett skott på fädrens gamla stam,
mitt väsens egenart af den jag fått.
Det blod, som går i mina ådror fram,
har ock i deras ådror en gång gått.
I fäder, hvilken dyrbar arfvelott
Ni gaf mig i det sunda bergsmansblodet
Dess friska hälsa ger mig lefnadsmodet.

Ni togo ifrån skogen teg för teg.
I svedjans aska gick er blanka rist.
Ni trängde undan mörkret steg för steg
och reste hus åt Gud och hvite Krist.
Och af Er tysta sträfvan blef till sist
ett fosterland där alla sofvo trygga,
och Edra söner ännu bo och bygga.

Ja, hvart mig ödet än i världen för,
här är jag rotad, är jag sprungen ut.
Här vill jag vara, när jag en gång dör,
där lifvet börjat, vill jag se dess slut
en kväll, när skyar brinna västerut.
Där fädren nedlagt sina vandringsstafvar
jag lägger min — och går till deras grafvar.

VÅRVINTER.

Till Dalarnes ungdom.

Det är vintertid än, men allt Sveriges land
nu ligger och väntar på vårens krafter,
de krafter, som skola ur isens band
förlossa det sjudande livvets safter.

Och var väl än vintern aldrig så svår,
och snön öfver markerna aldrig så diger,
dock nu skall han komma, den väntade vår;
vi mäta med fröjd huru solen stiger.

Det våras, kamrater, och våren är ung
och stark som endast en vår kan vara.
Och våren är skön som en ynglingakung
med ungdom och lif i sitt följes skara.

Kamrater från bergens och älfvarnas land,
har ni sett hur vårt Sverige i väntan ligger,
hur bundet i vinter och tryckande band
det högt efter vår och befrielse tigger?

Vi unga, kamrater, är landets vår,
på oss det väntar, på våra krafter!
Det blod, som i ungdomens ådror går,
är landets bästa och rikaste safter.

De gamle tänka så skumt och vrångt,
när i stora frågor de plocka och skräda.
De gamles sinne är trögt och trångt;
det tarivas med ungdom dess tröghet späda.

Vårt land är fattigt — på stora män,
på stora tankar och stolta dater.
Låtom oss gifva det hjältar igen!
Af fraser och ord det haft nog, kamrater.

Kamrater, se här är min varma hand,
af pulsens bultande gång den skälfter.
Af lust att tjäna mitt födelseland
båd' puls och hjärta min blodvåg hvälfter.

Och fattas min utsträckta hand af en ann's,
och finner mitt hjärta en frände och like,
så vilja vi utgå i vårmorgonglans
och tyst börja röja för framtidens rike.

DALARNES UNGDOMSMARSCH.

Melodi: Engelbrektsmarschen med sättning af
musikdirektör *Albert Lindström*.

Nu är tid sätta stora klara klockor i gång.
Låt dess malmtunga sjunga sin gamla uppbrottssång!
Låt dem hårdt ringa ut all dådlöshetens nådatid,
låt dem gällt ringa in den stora fejdens bråda tid!
Låtom klockorna slå,
låtom budkafveln gå
öfver bergena blå,
öfver fjällarna grå!
Låtom klockorna gå,
att dess maning må nå
öfver hällar, öfver fjällar
hvarje Dalarnes vrå!

Och så draga vi framåt uti fädernas spår
som en morgonens vind genom sofvande snår.
Och som vindarna susa genom tallarna på hed,
så skall uppbrottssången brusa genom ungdomens led.
Öfver Långhedens kam
forsar Dalarne fram
under trummornas glam
ta ra ram ta ram ta ram.
Emot borgarna grå
ska till stormning vi gå,
medan pilar skina hvita
emot himmelens blå.

Tågom fram uti striden med en brinnande tro
att ur samtidens vånda skall gå framtidens ro!
Tågom fram uti striden med ett styrkande hopp
om att lyckan en gång skall slå ögonen opp!
Tågom fram hand i hand
för vårt folk och vårt land
öfver Långhedens sand
som en löpande brand!
Och där ungdomen går,
reder jorden och sår,
skall det spira, skall det växa
för de kommande år.

BRUNNBÄCKS ÄLF.

☞är uppe bland snåren
som liten bäck,
han sjunger om våren
och dansar käck.
Men syret kväller
och ligger på,
och bäcken sväller
och blir en å.

Än mera han stiger
af jordens saft.
I sin unga kraft
han kastar sig själf

utför forsarnes stup;
blir bred, blir djup,
blir en mäktig älf,
som flyter väldig och tiger.

Och människor bygga,
och människor stämma.
Af sten bygges kistor
och dammar som dämna —
Men dämnes för mycket,
då blir han vred,
då bryter han fästen
och dammar ned.
Det hjälper ej fäste
ej bom eller damm,
ty han vill fram.

Det bubblar och kokar
vid Brunnbäcks bankar,
en bild af folket
och folkets tankar.

Se, Dalarnes folk
är som Dalarnes älf.
i tider af fara
det hjälpt sig själf.

Än finns i Dalarnes
skogar kvar
det stolta folket
från forna da'r.
Män, som kan spänna en båge
och taga ett svärd i hand,
som kan tända en vårdkas' låge,
och sätta en värld i brand.

Det kan vara nog nu
med suckan och kvidan.
Se, landet ligger
i tyst förbidan. —
Det väntar från Dalarnes
folk och land

på klang af pil från en hårdspänd båge,
det spejar mot bergen
vid älfvens strand,
mot första vårdkasens fräsande låge.

Som Dalarnes älf
är ock Dalarnes stam.
Det hjälper ej fäste,
ej bom eller damm.
Ty vill vi fram,
då sjunker i grus hvart näste
för elände, synd och skam.

Så tågom vi fram
öfver aska och grus
för frihets skinande
klara ljus.
Till kamp, till strid
i ett heligt tåg,
som älfvens väldiga
vårflodsvåg!

GOODTEMPLARORDEN.

De komma! Hör, hur det brusar!
Hör, hur det hviner och susar!
Känn, huru marken darrar
af tusende fötters tramp!
Det är Sveriges ungdom, som kommer
i stora täta kolonner.
I tjugonde seklets morgon
den går till befrielsekamp.

Dess styrka har ej sin like.
Kring Sveriges land och rike
den drager sin syskonkedja —
ett folk, som går hand i hand.

Och ringen växer och sväller,
hvar länk vet väl hvad det gäller —
som fordom Dexippos' ungdom
den går att rädda sitt land.

Förr'n segern äntligen vunnits
och hägrande målet hunnits,
kan intet i världen hejda
vårt jublande segerlopp.
Men då skall historien kröna
vår kamp. Oss världen skall löna,
ty genom vår strid sågo folken
en nyare tid stiga opp.

Då ropa folken på jorden:
»Se, ljuset kommer från Norden,
det gamla ultima Thule
är än lika djärft och stort!
Se, Sveriges hugstora släkte,
som nöden till handling väckte,
har än en gång i historien
sin glänsande insats gjort!»

ENGELBREKT OCH HANS DALKARLAR.

Engelbrekt talar till dalkarlar sin!
— I veten att juten fått landet in
och vill oss bönder till trälar tämja.
I veten han sitter på borgen gödd
och lägger vår Dalabygd platt förödd.
Ho kan med slik en lefva i sämja?

Han suger ur landet dess kraft och märg;
det ädla folket bland Dalarnas berg
han drifver ut och bränner vår hydda.
Hans hästar beta vår ärfda vret;
och vår usle konung och öfverhet
för inbördes kif ej kan oss skydda.

Hör an, I Dalarnes redlige män
som kraft och mod ha i bröstet än.
Gån hem från skogens rykande svedja!
Låt piltarna draga till kasens bål!
Låt stålet slå eld i de svarta kol
och smiden pilar och spjut i smedja!

Och juten vi jaga som varg och lo
ur landet och taga oss själfva ro
att stilla bygga på vår förkofran.
Mens på ängen växer vår slåtters gräs,
vi dragom dit neder till Borganäs,
till fogdeborgen nere vid Håfran!

Ej vilje vi unna oss rast eller ro
förr'n vi nått Johan Vales ormabo
och flytt oss vallar och mur i handom!
Hans nidingsblod ut på marken spill
och sättom det glimmande fnösket till
och stickom fästet i eld och brandom! —

Sin Engelbrekt nu lyda de dalakarlar blindt.
Det släggas och smides i hvar smedja,
och kasarna de lura och fräsa på hvar klint,
och öde ligger pyrande svedja.

Då sommarsolen stiger ur molnens fina ludd,
och morgonens första stråle dansar,
då lyser den på nysmidda pikars hvassa udd,
på anförarns harnesk och pansar.

Igenom svala skogar går dalahärens tåg;
som en orm ses det ringla och glida
fram öfver fagra åsar, genom slättens glesa råg,
som bugar för tropparna som skrida.

Och bondeskaran växer som en bäck i bergens trakt
och hämndens hårda färdevisor sjunga.
Och under stegens tunga men trygga dalkarlstakt
de gistnade kavelbroar gunga.

Det knarrar uti näfverskor, och långa rockars skört
för sommardagens lätta vindar fläkta.
För hären sjunga fåglarna och lyser vägens ört,
som i världen ej funnes pil och skäkta.

När hälgmålsklockan ringer in Sankt Johannis dag,
når bondehären Håfrans röfvarnäste —
I bråddöd ändas jutarnas sista dryckeslag —
i sagans natt försjunker Vales fäste.

Och stadens kvinnor sjunga i Sankt Johannis natt,
som ligger ljum och fager öfver jorden.
De trånga gränder eka af segerrop och skratt,
och sunnan drifver brandens rök mot nordnen.

De gnistorna från Borganäs de tända upp en brand
som tärer allt förtryck i Svea rike.
Och solen stiger skälfvande och röd vid österns rand.
Den nya dag blir skön förutan like.

Och årena ha runnit som timglasets sand,
men ännu smyga fiender i landet.
Upp, dalfolk, till att frälsa på nytt vårt gamla land!
Kan ej vi, är det ingen som kan det.

TILL BÖNDERNA.

Det är tid att bönderna vakna.
Reveljen, väckaretrumman går.
Det är tid att ryggarna rakna,
som böjts i alltför många år.
Vid trummans gång, den dofva,
får ingen bonde sofva.
Det är ej plats för den trötte
i en jäsaretid som vår.

När flaggorna blåsa i toppen,
och folkens härar sjungande gå,
som vanligt i eftersta troppen,
i fylkingens djupaste botten, stå

de gamla kära bönder
och gäspa käkarna sönder,
då det mer än annars gäller
att värja sin plats och slå.

Det är tid att bönderna taga
i tidens allmänna kamp sin del,
när andra rycka och draga
och dubbla om makten sitt tärningsspel.
Ty skulle under vår bidan
den glida åt krämaresidan
för alltid ur våra händer,
så är det vårt eget fel.

Vårt land är ej krämarrerike
ej heller ett trälars och snobbars land.
Nej, bonden, ädlingens like,
fick ärfva jorden ur fädernas hand.
Det land, som fäderna röjde
och plöjde och sådde förnöjde
får ej bli mäklarevara,
som kastas ur hand i hand.

Det är tid att bönderna säga
på tinget vid sköldarnas brak ifrån,
att den som skall jorden äga
är bonden som förr och bondens son.
Men lämna vi jorden åt andra,
få vi evigt hemlösa vandra,
en uppryckt rotlös planta,
ett hvirflande löf i ån.

Det höfves ej bonden att buga
med mössan i hand på ett bolagskontor.
En bonde är kung i sin stuga,
och landet skall veta hvar bonden bor.
Vi lära alla de feta,
som lefva på oss, att veta
hvar det är som makten sitter —
att bondehären är stor.

Vi låta den skria och ropa
all stadens hungriga sparfvares flock
och hålla troget tillhopa
mot allt deras trugande lock och pock.

Vi äro för goda att föda
de städer med blodet röda,
det är alltför godt att förrinna
i rännstensgyttjan tjock.

I ärliga dalabönder,
låten sömnen fara och kraft bli spord!
Sliten lojhetens blylänk sönder,
ty den som töfvar han trampas till jord.
Den stränga tiden skall lära
er hålla jorden i ära,
och I skolen lära folket
att lyssna till bondens ord.

*

Reveljen går, hör, reveljen går,
och landet fylls af predikare.
Se, östern i brinnande rodnad står
och bådär en dag, som blir rikare
på solsken och ljus än vår.

Hören I rotarna gå under sång
som dofva mummel i backarna?
Hören I prasslet af löfvens fång,
som males till stoft under klackarna
vid de väldiga härars gång?

Sen I mot dagerns bleka ljus
de högtburna märkena blåsande?
Hören I morgonvindens brus?
Det är tidernas tunga flåsande
kring sofvande byars hus

Sen I ej tecknen i himmelens sky,
de starka krigshärars ridande?
Det bådar att tiden är vorden ny,
att den föds under gråt och kvidande,
under striders buller och gny.

Spring, bonde, fram i det första led!
Där är din plats under striderna.
Låt ingen med hån och förakt se ned
på oss som gått genom tiderna,
när skrällarehopen red.

Det är vi, som gifva allt landet bröd,
som äro de troget närande.
Det är vi, som i tider af ångst och nöd
gått fram, på axlarna bärande
vårt Sverige i lif och död.

Vi mättat hvar landets skriande sparf.
Och det är vida förnämare
att gå som en karl bakom plog och harf
än taga sitt bröd som krämare
med ocker på andras tarf.

Gån frejdigt ut med den nya dag,
I ärliga bönder af Dalarna,
och drifven med hvinande gisselslag
de månglare ut af salarna!
Det är äkta dalkarlstag.

Det är värdigt ett folk, som kungar gömt
och räddat i källarsvalarna.
Det är lätt för ett folk, som fogdar dömt
att rensa från frätande malarna
ett land, som det älskar ömt.

TILL BRUNNSVIKS FOLKHÖGSKOLA.

Det brinner en eld, den brinner så klar,
den brinner i tusende kransar;
dess klara låga mot höjden far,
mot himlen jublande dansar.

Det brinner en eld uti nordanskog,
eldskenet synes så vida.
Det lyser klart, och det kommer nog
många öga att rinna och svida.

Det brinner en eld, den sprider sitt sken
öfver mossa och slingrande rötter. —
I skogens mörker det gnyr öfver sten
och stock som af trampande fötter.

Så skallar ett rop från den mossiga håll:
— Låter genast eldarna släcka!
Vårt skydd och försvar är ju mörkrets fäll,
er eld skall dess förlåt bräcka!

Och trollet skakar sin mantelfäll
åt en fräckhet utan all like.
Och bifall sorlar från alla håll,
från vasaller i träsk och dike.

Snart mumlar skogen af hotfull sejd
mot ljuset röda och käcka,
och bergakungen blåser till fejd
mot dansande lågor fräcka.

De blåsas samman från skumma snår —
vasaller, dem ingen känner.

Det var knif på strupe och hand i hår
i går — men i dag är de vänner.

Och skaran nalkas med buller och gny,
och ropet och skriket och skratten
som ugglelåt gå mot stjärnor och ny
i den mörka jäsande natten.

Men all deras sträfvan och tunga bestyr
med släckning är fåfång en möda —
Hvad de trodde var eld blott är dag, som gryr,
det är morgonrodnaden röda.

PAN SPELAR.

När jorden står i hoppets färg,
och allt är lust och vår,
då spelar Pan på Kullaberg,
där tranedansen går.

Pan spelar under spädgrön lind,
sin pipas sköra rör.
Pan spelar helst i kvällens vind,
när dagens buller dör.

Det är som sus af hedens tall,
som dån af älfvens fors.
Det är som låt från fäbodvall,
som tranors skri bland pors.

Jag är din trogna undersåt,
du gud med horn och klöf.
Jag dansar till din friska låt
vid sus af unga löf.

Hvar vår går Pan till stadens hus
och spelar på vår gård.
Men människan i stadens brus
är vorden döf och hård.

Pan spelar där, som han är van,
sin gamla melodi.
Men ack, du gode gamle Pan,
där är din makt förbi!

De äro frusna innantill
Gomorras alla barn.
De höra inte gudens drill
för då'n af Grottes kvarn.

Där är enhvar en mammonsträl,
hvert sinne surt af hat.
Där väges allt, en mänskosjäl,
ett hjärta, i karat.

Långt skilda ifrån sjö och klint
de stadsbor surnat till.
Och i sin egen labyrint
de stackrarna gått vill.

De vilse gått för lyckans skull,
gått vilse för sin tro,
att inom staden Sodoms tull
nå'n lycka ville bo.

Så är, så har det varit förr
alltjämt med mänskors barn —
Man visar dem till kyrkans dörr,
och de gå fel — till kvarn.

EN VISA I SÅNINGEN.

Rätt tid det är att ut och så,
när spindelväfven glindrar
som spunnet gull på kokor grå,
och gärdesglindret tindrar.

Med lust jag trampar åkerns mull
med trygga steg och tunga.
I luften hvita skepp af ull
på blåa vågor gunga.

En vindpust kommer ljum från ån
med lukt af sjö och tjära.
En lärka jublar högtifrån
och ärlor kvittra nära.

En logdörr svänger på sin gåt
och gnisslar i sitt lide.
Gäll dallrar spofvens jämmerlåt
från strandens vass och vide.

Och hagens björkar på sitt tält
för sommardagar väfva —
jag gnolar tyst och hvisslar gällt
och fågnas åt att lefva.

I kväll jag kör förbi ditt hus,
min vän, när dagen svalkas.
Säg, vill du stå i solgångsljus
vid grinden, då jag nalkas

och hälsa mig med hvitan hand
och varma läppar röda —
så kör jag in i lyckans land,
när alla fönster glöda.

EN ANNAN VISA.

Min lilla vän, min lilla vän,
röd Ros och hvitan Lilja,
se, ute leker sommaren
på jordens gröna tilja!

Min kära, jag har sett en stig
gå genom skogen svala.
Säg, liten, vill du följa mig
på fjolårsbarren hala?

Så flykta vi på lätta fjät
från allsköns värk och sveda
och speja genom skogen tät
hvert stigen månne leda.

Så fager är vår tysta stig,
och fagrast kanske är den
för att man måste fråga sig:
Hvert bär den i all världen?

Vi dansa fram, vi le så godt
för hvarje krök vi finna —
stå häpna inför lyckans slott,
då kvällens skyar brinna.

LILJAHVITS SYVISA.

Midt i blomsterdoft och sol,
som från öppna fönstret strömmar
på en liten, liten stol
sitter Liljahvit och sömmar.

Rosarö och Liljahvit.
Nålen dansar hit och dit,
och det blåa silket slingrar
sig så grannt kring hvita fingrar.

Nålen kilar opp och ned,
förd af flinka, fina händer.
Liljahvit hon tyget vänder,
lägger hufvudet på sned,
tittar kritiskt ner på sömnen:
— Litet mera där vi ta,
sedan kanske *det* blir bra.
Men det där jag visst i drömmen
satt och sydde tänker ja'. —

Och så gnolar Liljahvit
någon liten munter bit.
Klappar till med fingerborg
öfver sömnen lite grand;
suckar längtansfullt ibland,
men så blir hon kvitt all sorgen,
när de flinka fingrar fått
dit ett namn i hvitt och blått.

— Tröjan skall min kämpe bära,
om till nederlag ell' ära,

det blir hans sak, icke min,
jag blott sitter här och sömmar
in i blått och hvitt små drömmar,
som kan rinna mig i sinn! —

ETT LIF.

Från kyrkan hög och vit på åsens rand
en klang går ut i kalla klara vågor,
som dallra vida öfver sjö och land,
där skog står mörk med stänk af löf i lågor.

Ur öppna gluggar flyter klockans sång,
förkunnar slutet på ett mänskoöde,
att än en själ har gjort det stora språng,
som skiljer livvets brus från tysta döde.

Hvad är ett lif? Det är en harposträng,
som dallrar nöd och lust och sorg och gamman,
tills döden kommer, blott en annans dräng,
och samlar strängen till de brustna samman.

Hur är ett lif? För en en sländas lust
och för en annan myrans tysta sträfvan.
Men alla drifvas vi mot samma kust,
den ingen tänker på förutan bäfvan.

Och lifvet styres af en slump, man hör.
Man kastas hit och dit likt spelarns tärning,
man födes, verkar liten tid och dör
och göms och glöms och döms efter sin gärning. —

*

Men tyst min nornas hvita fingrar gå,
när lugnt hon virkar lefnadsväfven spröda
af längtans, ensamhetens trista grå,
blott här och där ett stänk af lyckans röda.

Hon klipper af — och ärgig kloekas sång
förkunnar slutet på ännu ett öde —
att jag på livvets gåta svår och lång
har gått att söka svaret hos de döde.

Då gifve Gud, att jag inom min tinning
har hunnit föda om ock blott ett korn,
en sten i mänsklighetens Babelstorn.
Det är ett lifs, ett ödes högsta vinning.

SEPTEMBERVISA.

September har blåblå himmel
och svängande spindelnet,
som blixtra i brokigt vimmel
i betande boskaps fjät.

Det är sol på de blåa sjöar,
på åsarnas barrskogsrand
med bjärta vikar och öar
af löfskog i eld och brand.

Högt plöjer en kil af tranor
med takfasta vingslag
de klara stiglösa banor
i sol och septemberdag.

O, finge med er jag följa
som en i er stolta plog
öfver land och blånande bölja
till söderns pinieskog!

Där skulle åt mig jag timra
ett skinande sagoslott
med väggar, som höstgult skimra
och tak af hösthimmelsblått.

Då skulle jag lyckan bjuda
att trifvas som daglig gäst;
de höga gemak skulle ljuda
af strängospel, sång och fest. —

Men nej! Blott i svagare stunder
får tanken flyga så där.
Hvad finns väl i söderns lunder,
som inte finns bättre här?

Jag vill inte lefva i söder
om också i evig fest,
långt bort från fränder och bröder,
på främmande kust en gäst.

Nej, flyg ni, stackare tranor,
jag aktar ej edert rop.
Jag tål ej flackarevanor
och emigranternas hop.

Nej, här vill åt mig jag timra
och lyckan ett litet hus;
af rimfrost väggarna skimra
i flammande norrskens ljus.

Jag vill lefva mitt lif i Norden
för landet, som mig har födt,
och åter åt fädernejorden
mitt stoft jag ger, då jag dött.

MORGONRÖDT.

Vak upp, se östern står i eld och brand,
och fönstren brinna i hvar gård och stuga,
och rimfrostklädda björkar sakta buga,
strö silfver på ditt frusna åkerland!

Hör, raska klackar slå mot fruset ler
med munter takt, och doft de grofva hjulen
slå eko mot de låga gråa skjulen,
när kärran bullrar utför backen ner.

De unga kvinnor gå i morgonbrand;
de lätta stegen vika kängans sula,
och vägens lönnlöf, skrumpnade och fula,
af kjolen fösas emot vägens rand.

Och löfven falla sakta ett och ett
från trädens svarta kalla nakna grenar
att dö och multna mellan markens stenar,
till döden vigda utaf frostens bett.

Det är ju sommardrömmarna du ser
nedfallna en och en af frosten bitna,
ifrån sitt fäste utaf vinden slitna
de varda mull igen på tegens ler.

I våras tog du renseln öfverfull
af fagra drömmar ibland rosor röda.
Du ser, de ligga vissnade och döda,
de tåla dagen ej som trollens gull.

Hvi gå och bära dina drömmars kram
uti din ränsels alla dolda fickor?
Det är ju bara torra löf och stickor,
och vintern, gosse, den är hård och stram.

Statt upp och gack dess majestät emot
med frejdigt mod på vägens frusna backar!
Låt leran smälla under franka klackar
och skingra vissna löfven med din fot!

EN GÅNGLÅT.

Vi gå i den unga, den löftesfyllda vår;
än trycka inga sorger
och inga tunga år.
Se, solen öfver ängarna.
Hör, vinden genom strängarna
på eolsharpan går.

Visst gå vi mot okända äfventyr och land,
men hållom glada samman
och gångom hand i hand.

Ej kifvande och trätande
och släktens band förgätande,
vi gå mot samma land.

Vi gå ibland gamla, som nästan glömt att le,
bland gamlingar, som hårdnat
af lifvets tunga ve.
När luften sjunger ekande
af ungdoms sång och lekande,
så tungsamt grina de.

Då ljuga de, att lifvet är tryckande och tungt
och spå att snart skall svalna
allt blod som sjuder ungt.
Då snusa de och säga de,
att allsköns visdom äga de,
att lifvet är så tungt.

Vi rädas intet deras hån och deras klagolåt.
Vi bedja dem att glömma
ett ögonblick sin gråt.

I trots af allt förkättrande
är glädjen mer förbättrande
än modlöshetens gråt.

Hur skall man kunna sörja, när lifvet är så skönt?
När solen är så ljuflig
och gräset är så grönt?
Nej, sparom på vårt kvidande
tills verkligt lifvets lidande
och sorg en gång vi rönt.

I våren slumrar sommarn som ock den kalla höst.
Och sorgens källa bära
vi själfva i vårt bröst.
Om på de långa vägarna
oss möta sorgebägarna,
så möter också tröst.

FOTSPÅR.

Det snöat på natten och snön ligger kvar
på vägar och stig som en hinna.
Dess skinande hvithet ett aftryck har —
två spår — af en man och en kvinna.

Han gått såsom en, den där vet hvad han vill,
hans spår äro säkra och breda;
då hennes smyga sig tätt intill
så lekande nätta och späda.

Och spåren löpa vid vägens rand
så långt mitt öga kan bita,
tills de flyta ihop till ett krusigt band
längst bort på det skinande hvita.

Alls intet vet jag hvem fjätena gått,
som långt i fjärran försvinna,
men så tätt till hvarandra smyga sig blott
i kärlek en man och en kvinna.

Alls intet vet jag om orden de sagt,
när de gått här i morgonen svala,
men jämna fotspår om samfälld takt,
om styrkan i enighet tala.

Så borde alltid vi människor gå
genom skumma dalar och skogar grå
mot framtidens skinande renhet.
De starka hjälpa de svaga och små,
ty intet starkare är än två,
som af kärlek gjutits till enhet.

MEFISTO.

På lifvets stigar gå vi
med hanen högt på spänn
och handen på den tindrande knifven.
Och harnesklädda stå vi
mot broderi och mot vän
i kampen för de fattiga lifven.

Vi kifvas liksom dårar
om silfver och om gull
och stjåla oss till siden och sammet.
Och hafva inga tårar,
när någon kör omkull
och dör efter vägarna i dammet.

Vi jaga som besatta
mot lyckan, som vi drömt,
den lycka, den aldrig vi finna.
Vi kunna knappast skratta,
och sjunga ha vi glömt.
Och lefnadens timmar de rinna.

Men bakom allt elände
med glädje af vårt kif
står allas vår fiende Mefisto. —
Tänk, om vi hanen spände
och slungade vår knif
mot honom — och inte slog i misto.

EN RUSIG.

Det är i nattens allra första väkt.
Tornurets slag i sena vågor gunga.
I byarna är sista ljuset släckt,
och folket hvilar efter dagens tunga.

Tyst, ljus och fager ligger vårens natt
kring gårdar, som i bleka ljuset sofva.
På norden lyser himlen ännu matt,
och tunna moln en vacker morgon lofva.

Mot blekblå himmel skogens silhuett
står mäktigt mörk i mjuka linjer skuren.
Till allt och alla kommer tyst och lätt
en stilla ro på tysta vingar buren.

Men så rifs tystna'ns fina sköra väf
utaf en druckens råa skrån i stycken,
en rusigs röst, af vin och nattluft sträf
och rå och oskön af den njutna drycken.

Af smärta sammandrog sig världen all,
då »människan» dess andakt störa nändes.
I samma stund vardt natten hård och kall,
dess fina ro i frostens dödsbett vändes.

KLOCKAN TOLF.

Bryt upp, bryt upp! Det är omvänd natt!
hörs väktarns stickande rop.
Sopa bordet rent, det är redan sent!
Tyst med dina rusigt dumma skratt,
du galna, drickande hop!

Från njutningens bord bryt upp, bryt upp!
Hör klockan slår sjungande tolf!
Får klockan gå, blir hon ett och två,
och du möter kanske barbarernas trupp
på gator och gungande golf.

Du patricierätt, nu vorden plebej,
hör tidens tolf hvinande slag!
Sopa rent, sopa rent, det är snart för sent!
Barbarerna komma. De skona nog ej.
Jag ser blod mot den skinande dag.

Du öfverklass, du det njutande Rom,
har du gräft dig grafvarna opp?
Du sjönk till plebej. Du behöfves ej.
Är du redo att möta ditt straff, din dom
af de fria slafvarnas tropp?

Du sjunkande öfverklass, gif akt!
Hör, klockan slår rungande tolf!
Nu rycker här upp en annan trupp,
ett friskare släkte än ditt, på vakt
på världens gungande golf.

TILL TINGS!

En hälsningssång till Dalarnas ungdom vid dess midvintering
i Stora Tuna den 29—30 dec. 1906.

Hör, klockorna ringa så välld till tings,
och vinden sjunger: till tings, till tings!
Det är stora ting å färde.
Till tings, allt Dalarnes franka män,
hvar blåögd mö och hvar hurtig sven,
till tings på Tuna gärde! —

Nu är den kvalmiga freden slut.
Det är Tiden själf, som kallar oss ut,

som tänder vårdkasflamman.
Nu är vår sömn med året all.
Se, dagen kommer klar och kall.
Vak upp till striders gamman!

*

Jag ser på nationernas tällingsfält
hvar Sverige ställt
sin lilla trupp på sin ruta.
Jag ser de gamle i spetsen gå.
Jag kan förstå,
hur tällingen skall sluta.

I Sverige äro de gamle förnämst,
går åldern främst
och ungdomskraften sedan. —
Ett steg i går, ett tuppfjät i da' —
Hå hå, ja, ja!
Vår storhet är ju i nedan.

Jag spørjer blott — Är det svenskmannased
att i främsta led

de gamle skotten kläda,
medan ungdomen varm och stark och skön
få gå i kön,
i de gamles fotspår träda?

Nej, ungdom, vi tåla ej sådan skam.
Låt oss stiga fram
i den sköna, dammfria teten!
Det höfves oss gå, där som trummorna rörs,
där spelet hörs
och den eggande trumpeten.

*

Nu sveper nordan kall och hård
in genom bergens blåa bård
på Tunaslätten vida.
Från by till by, från gård till gård
hans friska ilars vilda hord
på hvita flingor rida.

Han ropar till hvar hurtig sven:
Statt upp, I Dalarnas riddersmän,

I Sveriges hopp och adel!
Se, dagen kommer klar och kall,
hör, gångarn stampar i sitt stall
och väntar på sin sadel!

Kom, nordan, Dalarnes lyckovind,
gif rosor åt vår unga kind
och gif oss kraft och hälsa.
Sjung framför oss från Tuna hed:
— Nu kommer Dalahären ned
som förr att landet frälsa. —

DE SVENSKE.

De svenske hafva sofvit och sofva många än
så lugnt och sött på fädrens vissna lager,
och här gå många sura och sömndruckna män
med hyn så blek i första gryningsdager.

De svenske hafva sofvit men kifvats likaväl
om bästa platsen i den varma sängen.
De svenske hafva delat sig i husbonde och träl,
och guldets afgjort hvem skall vara drängen.

Men här gå också krya och raska väckarmän,
som sett och hört, hvad tidens ur är slaget:
-- Vak upp vid hanegället, I sofvande, förr än
de andra före oss få öfvertaget!

Vak upp, ty re'n i öster stå skyarna i brand,
på hvita gångarn Daniel utrider!
Se, otta är den bästa tid för både folk och land,
och stackars den, som sof i ottetider!

Vak upp, se nu är slåttertids, och ängen ligger ljus
och väntar blott på män med hvassa liar.
Gån ut i kylig gryning ur kvafva sofvehus
och släpp in vind, som vädrar och befriar!

Låt edra kinder färgas af röda skyars ljus.
Gån ut på ängen, redelige svenske,
och kännen morgonsvalkan och hören liars brus
och kommen sams och varen fosterländske! —

De svenske hafva vaknat och gå på spänstig fot
omkring sitt hus, när väckarklockor ringa.
De svenske vilja strida. Ho kan då stå emot?
De svenske kan ej fandan själf betvinga.

DEN VÄNTADE.

Nu stå de svenske redo
och rustade att gå
till mötes den stora nya tiden.
Men ledarn som vi sakna,
som alla vänta på,
hvar är *han*, som skall föra oss i striden?

Hvar är *han* som allas viljor
kan tukta under sin
och sätta oss alla dit vi höra?
Som kan leda alla bäckar
i en enda fåra in,
alla krafter, som hvarandra förgöra?

Här gå nog många knektar
och feta frasers män
och tusen sinom tusen mandariner,
men ingen som kan leda
vår uppmarsch ha vi än,
som kan hjälpa oss i stormen som hviner.

*

Jag hälsar dig, du store,
jag vet du komma skall
som Messias, när tiden är fullbordad.
Då springer du ur dunklet
till ditt höfvitsmannakall
öfver hären, som väntar dig omgjordad.

Sak samma, om du kommer
från stuga eller slott,
blott du för oss ut ur småsinnets grifter.
Och är du än en bonde
skall du hyllas som en drott
om du enar oss och för oss till bedrifter.

Men stark skall du vara
och så järnhård i din hand,
att du piskar den sturskaste till lydno.
Så stark skall du vara,
att du lyfter upp vårt land
till för världen ett ljus och ena prydno.

Så stor skall du vara,
att ej afundens spott
och smickrarens rökelse kan nå dig.
Och blindt vi dig följa,
om ock framtiden blott
är gifvet att fullt och helt förstå dig.

Sak samma, om du för oss
mot de blodigaste slag
eller tvärsigenom glindrande bålet,
blott du smälter oss till enhet,
blott du för oss fram till dag,
blott du för oss mot det tindrande målet.

MOR KERSTIS VISA.

Mor Kersti hon sörjer, tyst rinner hennes tår
och sorgfullt i kvällen hon klagar:

— Jag sörjit har i tider, jag sörjit har i år,
jag gråtit i nätter och dagar. —

Du kära mor Kersti, hvi sörjer du väl så,
hvi rinna dina tårar så strida?

— Jag sörjer mina barn, mina dalabarn, som gå
så långt bort i världen den vida.

Det blåst så många väder, det är så längese'n,
jag såg deras rosiga hätta
försvinna in i ljust af morgonrodnans sken,
och stegen trippade så lätta.

Det är så tyst i Dalan, när ungdomen har gått,
fioler och låthorn de tiga.
Och lyste inte Siljan och Sollerön så blått,
så ville jag med Döden mig viga.

Det är mig så ensligt och tyst uti mitt tjäll,
och dagarna görs mig så långa.
Jag beder hvarje morgon, jag beder hvarje kväll,
för barnen, som långt från hemmet gånga.

Mitt öga blir så skumt, och så trötta mina ben
och tröga af ålder mina fötter.
Och handen varder sen till att sköta sländans ten,
och väfven går smått, då man är trötter.

Och hästen han gäggar af längtan i sitt stall,
och korna de råma i båset.
Men hvem skall köra hästen, och hvem skall gå i vall,
hvem stöka med getterna i fjåset?

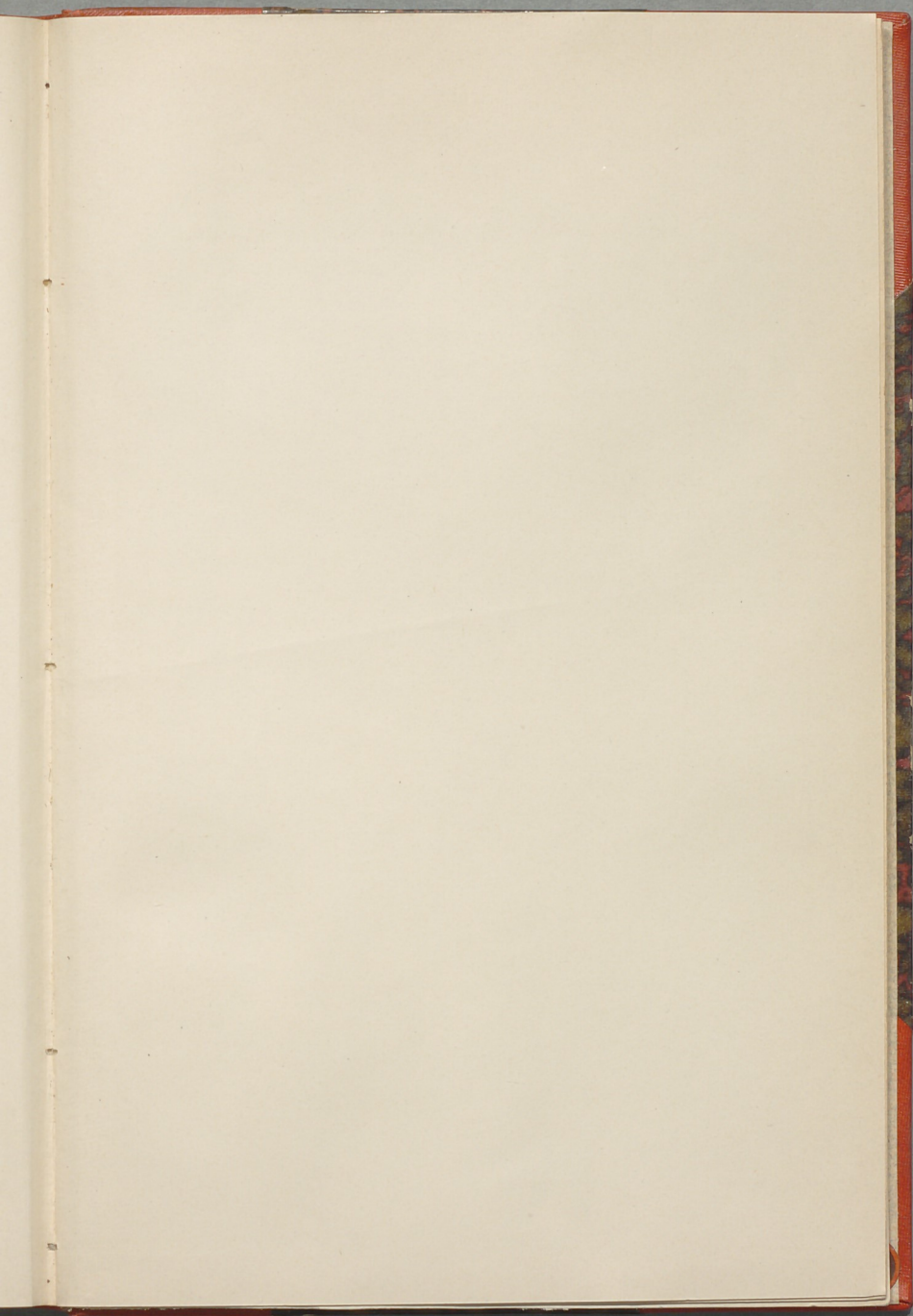
Och hvem skall taga gården, när far har gått ifrån,
och jag lagt ögonen tillhopa?
När borta är vår dotter, och borta är vår son,
och eko blott svarar, om vi ropa.

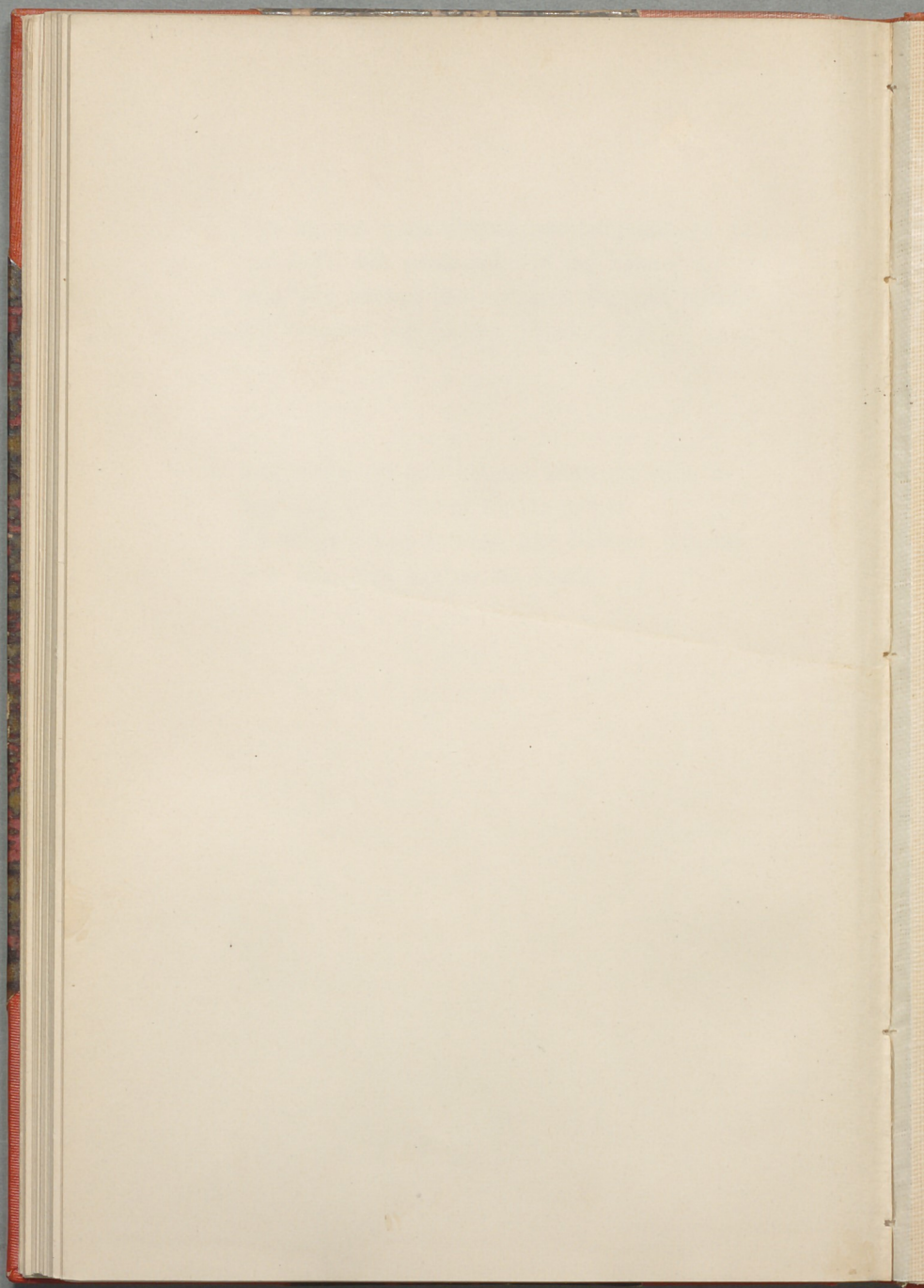
Väl må jag gjuta tårar, så ensam jag är,
och dagarna varda mig så långa.
Jag beder: — Herre Gud, du som hafver barnen kär,
se till dem som långt i världen gånga! —

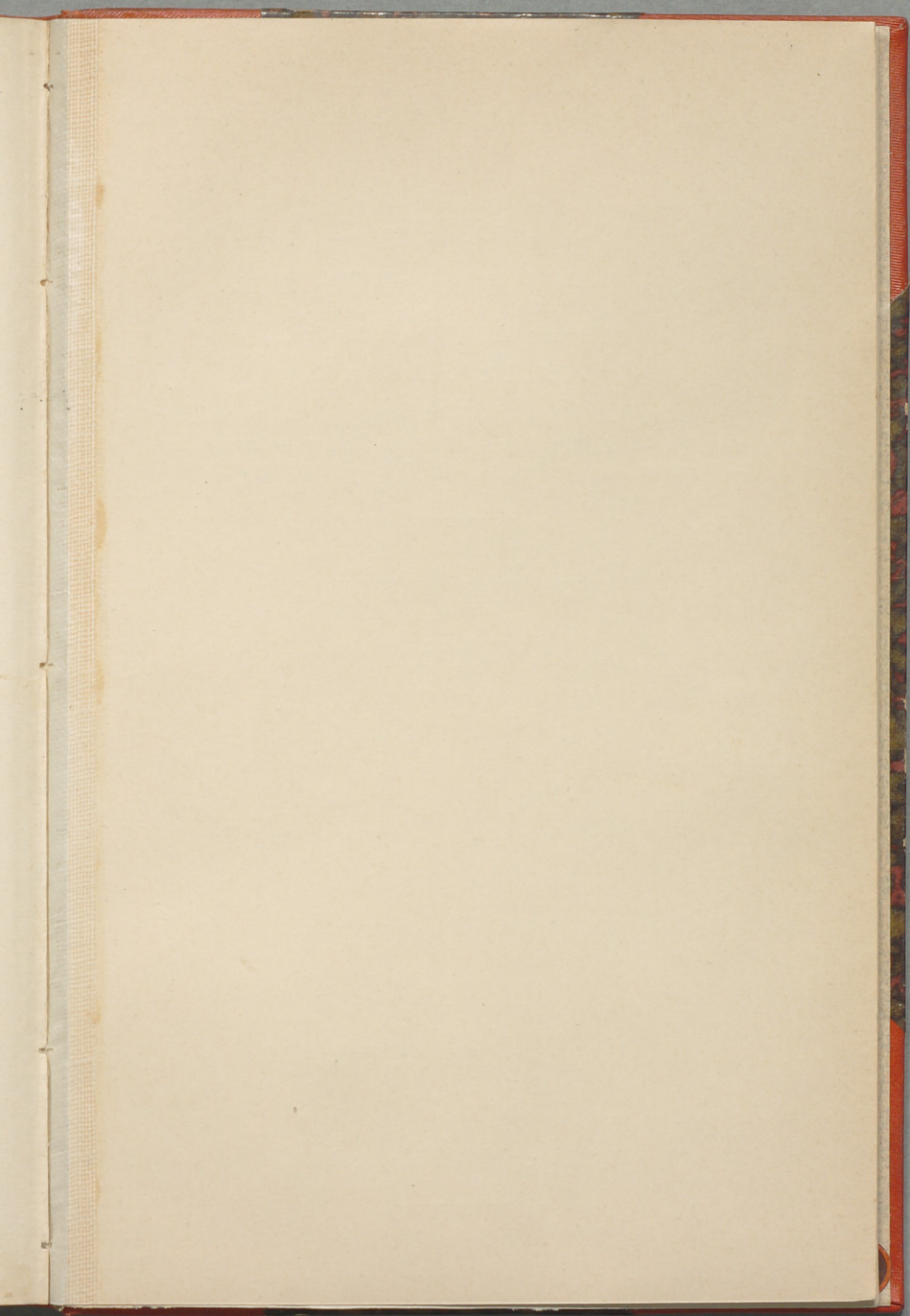
Hvar julkväll i fönstret jag sätter tända ljus,
att de lysa långt, långt ut på heden,
så barnen skola hitta hem till sin moders hus,
om i mörkret de komma denna leden.

Om barnen mina fångna hos bergakungen gå,
vid bibel och psalmbok vill jag vaka
och läsa barnen lösa, så godt jag kan förmå,
till hemmet och lyckan tillbaka.

Jag vänta vill och hoppas ännu ett stilla år,
fast nog är det tomt för de gamla.
De komma nog åt åres, när Dalarne fått vår,
och alla unga krafter sig samla.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

K. G. Ossian-Nilsson:
Samlade Dikter 1900—1905.

12 fristående häften à 25 öre.

Inb. i 2 band 6 kr.

Sverige. — Arbetarsånger. — Pilskytte. — Krossa den skändliga. — Religiösa dikter. — Erotik. — Masker. — Demagoger. — Tyrannen. — Napoléon. — John Bull. — Amerikaner.

Per Hallström:
Skogslandet.

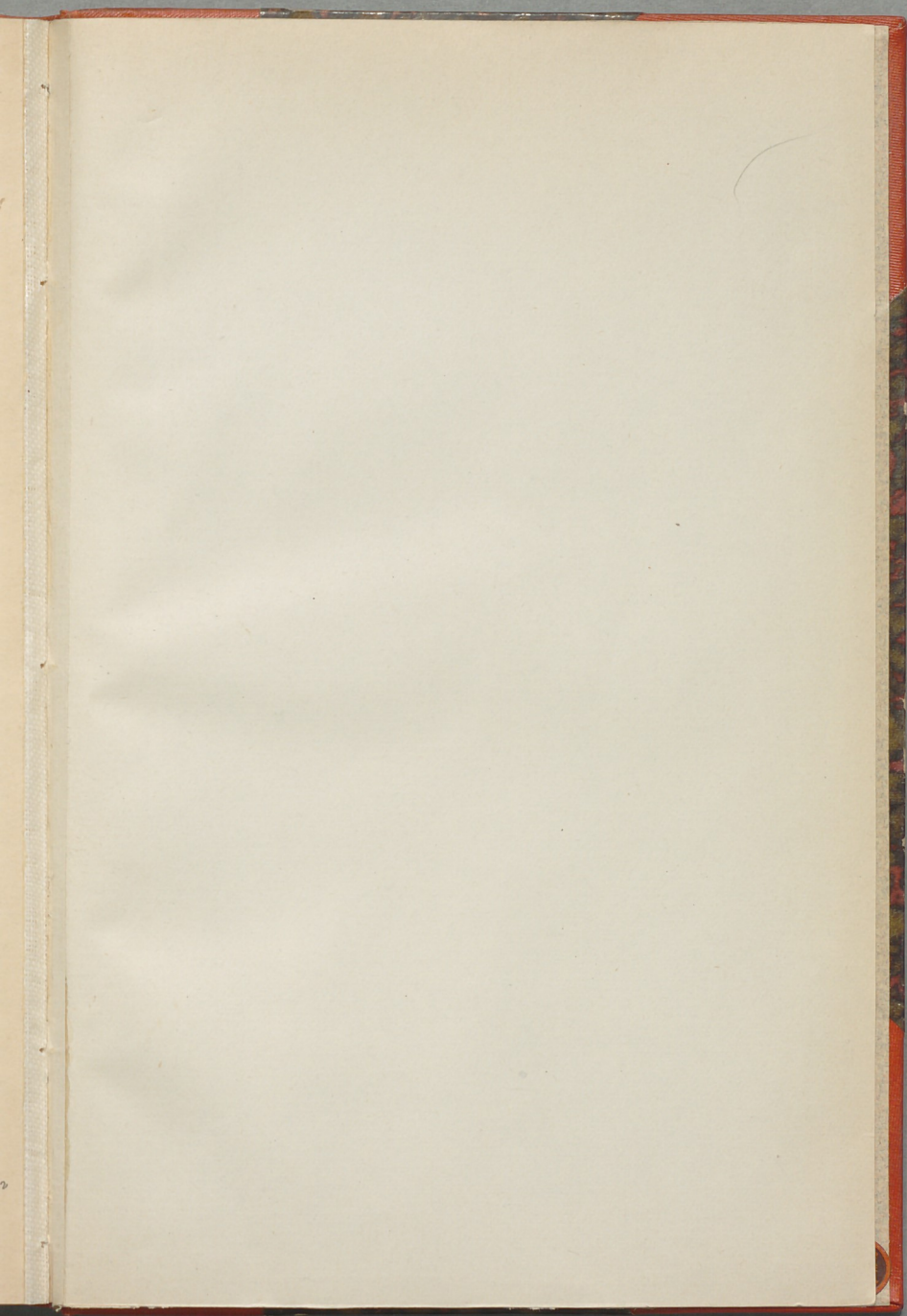
Dikter. 4 kr.

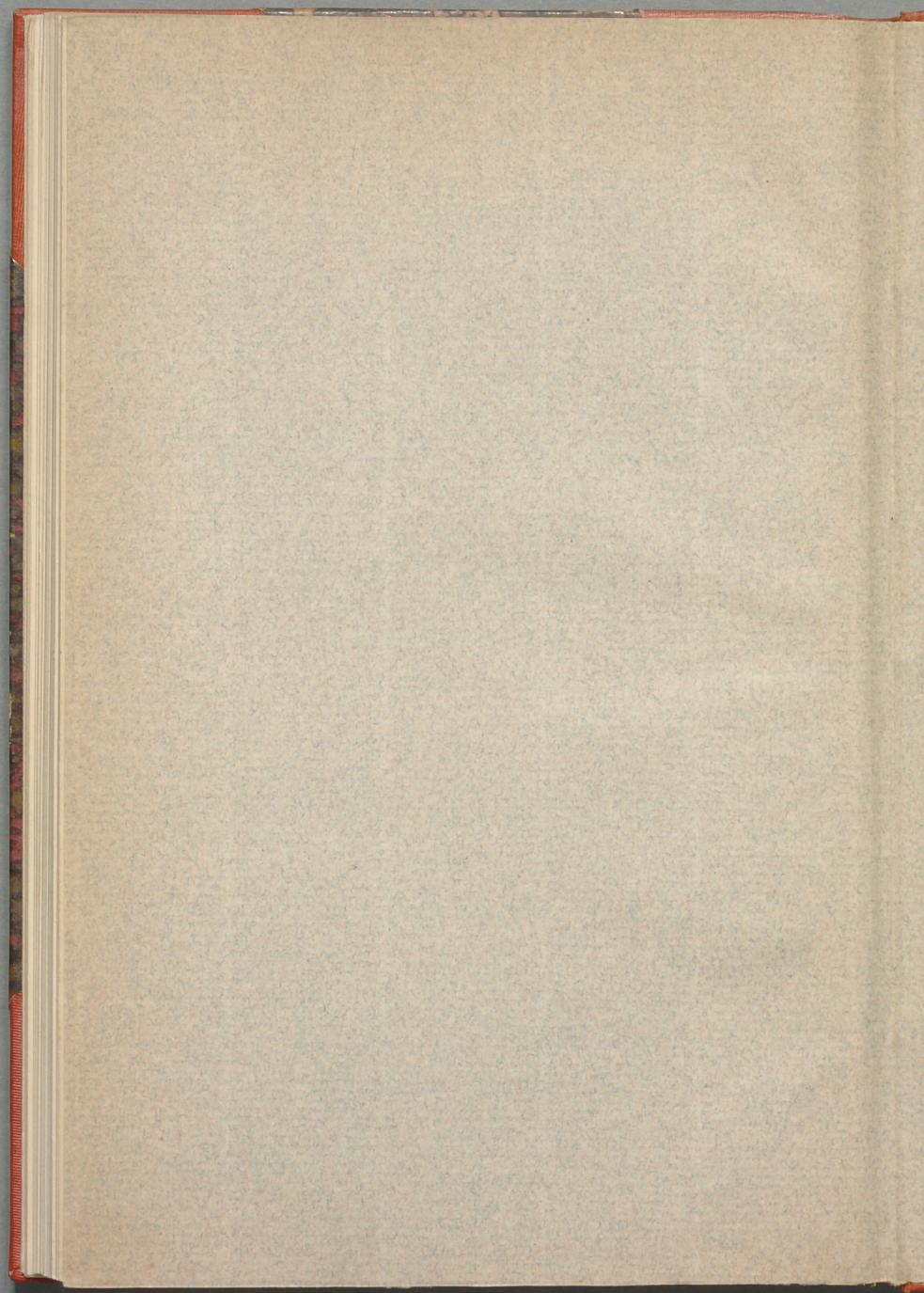
Anders Österling:
Årets Visor.

En poetisk kalender. 2: 75.

E. N. Söderberg:
Rytmer och Runor.

Dikter. 2 kr.; inb. 3: 50.

Kungl. biblioteket, Stockholm

50001

000 383 187 2

www.books2ebooks.eu